

नेपाल राष्ट्र बैंक

केन्द्रीय कार्यालय

बालुवाटार, काठमाडौं

फोन नं. : ०१-५७९९६४१/४२/४३/४४

Website : www.nrb.org.np

पोष्ट बक्स : ७३

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

पत्र संख्या: बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/पुर्वाधार/०३/०८१/८२

मिति: २०८१/०६/१५

इजाजतपत्रप्राप्त पुर्वाधार विकास बैंक,

महाशय,

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पुर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८० मा यसैसाथ संलग्न तालिकाबमोजिम संशोधन/परिमार्जन/थप गरिएको हुँदा सोहीबमोजिम गर्नु गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ।

भवदीय,

(गुरु प्रसाद पौडेल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

- (१) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय।
- (२) श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संस्थान समन्वय महाशाखा, सिंहदरबार।
- (३) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग।
- (४) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग।
- (५) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग।
- (६) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग।
- (७) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग।
- (८) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखा।

**नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८०
मा संशोधन/परिमार्जन/थप**

क्र.सं.	व्यवस्था नं.	हालको व्यवस्था	संशोधित व्यवस्था
१.	निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. १ मा संशोधन गर्ने ।	<p>१. नीति तथा कार्यविधि सम्बन्धमा :</p> <p>(१) ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (१) बमोजिम नीति तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्दा सोही दफाको उपदफा (२) मा तोकिएका व्यवस्थाहरुका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका व्यवस्थाहरुलाई समेत समावेश गर्नु पर्नेछ :</p> <p>(क) आन्तरिक जिम्मेवारी तथा कार्य विभाजन,</p> <p>(ख) जोखिम मूल्याङ्कन प्रणालीको आधार तथा पद्धति,</p> <p>(ग) जोखिममा आधारित ग्राहक पहिचान, अद्यावधिक तथा अनुगमन पद्धति,</p> <p>(घ) अस्वभाविक तथा शंकास्पद कारोवारको पहिचान पद्धति,</p> <p>(ङ) ऐनको परिच्छेद छ. ख. र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण (सूचिकृत व्यक्ति, समूह वा संगठनको सम्पत्ति वा कोष रोक्का) नियमावली, २०७० बमोजिम गर्नुपर्ने कार्यहरु सम्पन्न गर्ने पद्धति,</p>	<p>१. नीति तथा कार्यविधि सम्बन्धमा :</p> <p>(१) ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (१) बमोजिम नीति तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्दा सोही दफाको उपदफा (२) मा तोकिएका व्यवस्थाहरुका अतिरिक्त देहायबमोजिमका व्यवस्थाहरुलाई समेत समावेश गर्नु पर्नेछ :</p> <p>(क) आन्तरिक जिम्मेवारी तथा कार्य विभाजन,</p> <p>(ख) जोखिम मूल्याङ्कन प्रणालीको आधार तथा पद्धति,</p> <p>(ग) जोखिममा आधारित ग्राहक पहिचान, अद्यावधिक तथा अनुगमन पद्धति,</p> <p>(घ) अस्वाभाविक तथा शंकास्पद कारोवारको पहिचान पद्धति र</p> <p>(ङ) ऐनको परिच्छेद छ. (ख) र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण (सूचीकृत व्यक्ति, समूह वा संगठनको सम्पत्ति वा कोष रोक्का) नियमावली, २०७० बमोजिम गर्नुपर्ने कार्यहरु सम्पन्न गर्ने पद्धति ।</p> <p>(२) सूचक संस्थाले प्रचलित कानूनमा भएको परिवर्तन, जोखिम मूल्याङ्कन, व्यवसाय र प्रविधिमा भएको परिवर्तन, कसूर गर्ने तरिका तथा प्रवृत्तिमा आएको परिवर्तन समेतको आधारमा वार्षिक रूपमा कम्तीमा एक पटक जोखिममा आधारित नीति,</p>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८०
मा संशोधन/परिमार्जन/थप

			कार्यविधि तथा कार्ययोजनामा आवश्यक संशोधन गरी Supervisory Information System (SIS) मा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
२.	निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. ५ को (२) मा संशोधन गर्ने ।	(२) वास्तविक धनी पहिचान गर्दा देहाय बमोजिमको प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्नुपर्नेछ :- (क) ग्राहकबाट सूचना लिने वा स्व-घोषणा गर्न लगाउने, (ख) सार्वजनिक रुपमा उपलब्ध सूचना ग्रहण गर्ने, (ग) सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाहरुको विश्लेषण गर्ने, (घ) प्रचलित कानुन बमोजिम राखिएको अभिलेखबाट सूचना लिने र (ङ) व्यावसायिक रुपमा उपलब्ध तथ्याङ्क (Data Base) लिने । (च) नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकाय वा संस्था वा अन्य निकायहरुबाट सूचना माग गर्ने ।	(२) वास्तविक धनी पहिचान गर्दा देहाय बमोजिमको प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्नुपर्नेछ :- (क) ग्राहक संस्थाले सम्बन्धित दर्ता गर्ने निकायलाई बुझाएको अद्यावधिक वास्तविक धनीको विवरण लिने, (ख) ग्राहकबाट सूचना लिने वा स्व-घोषणा गर्न लगाउने, (ग) सार्वजनिक रुपमा उपलब्ध सूचना ग्रहण गर्ने, (घ) सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाहरुको विश्लेषण गर्ने, (ङ) प्रचलित कानुनबमोजिम राखिएको अभिलेखबाट सूचना लिने र (च) व्यावसायिक रुपमा उपलब्ध तथ्याङ्क (Data Base) लिने । (छ) नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकाय वा संस्था वा अन्य निकायहरुबाट सूचना माग गर्ने ।
३.	निर्देशन नं. १७/०८० को बुँदा नं. ८ को ((१) संस्थाले ऐनको दफा ७घ. बमोजिम AML/CFT सम्बन्धी संस्थागत जोखिमको पहिचान तथा मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पहिलो	(१) संस्थाले ऐनको दफा ७घ. तथा दफा ३५ बमोजिम AML/CFT सम्बन्धी संस्थागत जोखिमको पहिचान तथा मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको

**नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८०
मा संशोधन/परिमार्जन/थप**

	१) मा संशोधन गर्ने ।	त्रयमासभित्र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग तथा वित्तीय जानकारी इकाईमा (fiupolicy@nrb.org.np) पेश गर्नु पर्नेछ ।	पहिलो त्रयमासभित्र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखा तथा वित्तीय जानकारी इकाई (fiupolicy@nrb.org.np) मा पेश गर्नु पर्नेछ ।
४.	निर्देशन नं. १७/०८० को बुँदा नं. ८ को (२) थप गरी क्रमसंख्या मिलान गर्ने ।	हाल नभएको ।	(२) उपबुँदा नं. (१) बमोजिम सूचक संस्थाले जोखिम मूल्यांकन गर्नुअघि मूल्यांकनको पद्धति तथा वस्तुगत आधार तयार गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखासमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
५.	निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. ८ को (२) मा संशोधन गर्ने ।	(३) प्रत्येक आर्थिक वर्षको पहिलो त्रयमास भित्र AML/CFT सम्बन्धी जोखिमको विश्लेषण अद्यावधिक गरी सोही बमोजिम नीति तथा कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गर्नु पर्नेछ । साथै, संस्थाले जोखिमको मूल्याङ्कन गरेको र उक्त मूल्याङ्कन जोखिम बमोजिम भए/नभएको यकिन गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ ।	(३) प्रत्येक आर्थिक वर्षको पहिलो त्रयमास भित्र AML/CFT सम्बन्धी जोखिमको विश्लेषण गरी तयार गरिएको जोखिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका आधारमा नीति तथा कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गरी जोखिममा आधारित वार्षिक कार्ययोजना समेत तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्नेछ ।
६.	निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. ८ को (४) मा संशोधन गर्ने ।	AML/CFT सम्बन्धी त्रैमासिक विवरण (अनुसूची १७.२) मा तोकिएको ढाँचामा त्रयमास समाप्तभएको मितिले १५ दिनभित्र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग तथा वित्तीय जानकारी इकाई (fiupolicy@nrb.org.np) मा पेश गर्नु पर्नेछ ।	AML/CFT सम्बन्धी त्रैमासिक विवरण (अनुसूची १७.२) मा तोकिएको ढाँचामा त्रयमास समाप्तभएको मितिले १५ दिनभित्र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखा तथा वित्तीय जानकारी इकाई (fiupolicy@nrb.org.np) मा पेश गर्नु पर्नेछ ।
७.	निर्देशन नं.	(२) ऐनको दफा ७ ध. बमोजिमको अवस्थाहरु विद्यमान भएमा	(२) ऐनको दफा ७ ध. बमोजिमको अवस्थाहरु विद्यमान भएमा

**नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८०
मा संशोधन/परिमार्जन/थप**

	<p>१७/०८० मा बुँदा नं. १४ को (२) मा संशोधन गर्ने ।</p>	<p>प्रारम्भिक विश्लेषण गरी शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (Suspicious Transaction/Activity Report – STR/SAR) goAML Software मार्फत ३ दिनभित्र यथासक्य चाँडो वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । सो प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको 'STR/SAR Guidelines', 'goAML Operational Guidelines' तथा अन्य मार्गदर्शनहरूलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।</p>	<p>सोको आवश्यक जाँचबुझ गरी तत्काल शंकास्पद कारोबार/गतिविधि प्रतिवेदन (Suspicious Transaction/Activity Report – STR/SAR) goAML Software मार्फत वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । सो प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको 'STR/SAR Guidelines', 'goAML Operational Guidelines' तथा अन्य मार्गदर्शनहरूलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।</p>
<p>८. निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. १४ को (५) मा संशोधन गर्ने ।</p>	<p>(५) पूर्वाधार विकास बैंकले ग्राहकको शंकास्पद कारोबार, शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास, निजको शंकास्पद गतिविधिको समेत पहिचान गर्ने प्रणाली विकास गर्नुपर्नेछ । शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास र शंकास्पद गतिविधि सम्बन्धी प्रतिवेदन (Suspicious Activity Report- SAR) goAML System) मार्फत ३ दिनभित्र यथासक्य चाँडो वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।</p>	<p>(५) पूर्वाधार विकास बैंकले ग्राहकको शंकास्पद कारोबार, शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास, निजको शंकास्पद गतिविधिको समेत पहिचान गर्ने प्रणाली विकास गर्नुपर्नेछ । शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास मात्र गरेमा समेत सोको आवश्यक जाँचबुझ गरी तत्काल त्यस्तो शंकास्पद गतिविधि सम्बन्धी प्रतिवेदन (Suspicious Activity Report- SAR) goAML Software मार्फत वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>(५) पूर्वाधार विकास बैंकले ग्राहकको शंकास्पद कारोबार, शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास, निजको शंकास्पद गतिविधिको समेत पहिचान गर्ने प्रणाली विकास गर्नुपर्नेछ । शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास मात्र गरेमा समेत सोको आवश्यक जाँचबुझ गरी तत्काल त्यस्तो शंकास्पद गतिविधि सम्बन्धी प्रतिवेदन (Suspicious Activity Report- SAR) goAML Software मार्फत वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।</p>
<p>९. निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. १६ थप गरी क्रमसंख्या मिलाउन गर्ने ।</p>	<p>हाल नभएको ।</p>		<p>(१६) सूचक संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण, आतंकवादी क्रियाकलाप तथा आम विनाशका हातहतियार निर्माण तथा विस्तारमा वित्तीय लगानी निवारणका सम्बन्धमा वर्षभरि गरेका काम कारवाहीको समीक्षा सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको दुई महिनाभित्र SIS मार्फत् पेश गर्नुपर्नेछ ।</p> <p>आ.व २०८०/८१ का लागि तयार गरिएको यस्तो प्रतिवेदन २०८१ मङ्सिर मसान्तसम्म पेश गर्न सकिनेछ ।</p>

**नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८०
मा संशोधन/परिमार्जन/थप**

<p>१०. निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. १६ को (२) मा संशोधन गर्ने ।</p>	<p>(२) ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (३) बमोजिम ऐन, नियमावली र यस निर्देशन बमोजिमको दायित्व निरन्तर रुपमा पूरा गर्न व्यवस्थापन स्तरको कार्यान्वयन अधिकारी नियुक्त गरी निजको नाम, ठेगाना, योग्यता, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण वित्तीय जानकारी इकाई तथा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, कार्यान्वयन अधिकारी परिवर्तन भएमा वा निजको विवरणमा परिवर्तन भएमा सो को समेत जानकारी पठाउनु पर्नेछ । यस्तो विवरण वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउँदा वा अद्यावधिक गर्दा goAML System मार्फत गर्नुपर्नेछ ।</p>	<p>(२) ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (३) बमोजिम ऐन, नियमावली र यस निर्देशन बमोजिमको दायित्व निरन्तर रुपमा पूरा गर्न व्यवस्थापनस्तरको कार्यान्वयन अधिकारी नियुक्त गरी निजको नाम, ठेगाना, योग्यता, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण वित्तीय जानकारी इकाई तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सुपरिवेक्षण महाशाखासमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । साथै, कार्यान्वयन अधिकारी परिवर्तन भएमा वा निजको विवरणमा परिवर्तन भएमा सो को समेत जानकारी पठाउनु पर्नेछ । यस्तो विवरण वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउँदा वा अद्यावधिक गर्दा goAML (Production Environment) मार्फत पठाउनुपर्नेछ ।</p>
<p>११. निर्देशन नं. १७/०८० मा बुँदा नं. १८ को (४)संशोधन गर्ने ।</p>	<p>(४) यस बुँदा बमोजिम कारवाही वा सजाय भएमा र त्यस्तो सजाय उक्त संस्थाको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीको काम कारवाहीको कारणले भएको देखिएमा त्यस्तो पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई सम्बन्धित पूर्वाधार विकास बैंकले प्रचलित कानून वा संस्थाको विनियमावली बमोजिम कारवाही गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>(४) यस बुँदा बमोजिम कारवाही वा सजाय भएमा र त्यस्तो सजाय उक्त संस्थाको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीको काम कारवाहीको कारणले भएको देखिएमा त्यस्तो पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई सम्बन्धित पूर्वाधार विकास बैंकले प्रचलित कानून वा संस्थाको विनियमावली बमोजिम कारवाही गर्नु पर्नेछ । तर, सूचक संस्थाले उक्त कारवाही नगरेमा नेपाल राष्ट्र बैंकले त्यस्तो पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई कारवाही गरी त्यसरी कारवाही नगर्ने संस्थाको संचालक वा सम्बन्धित पदाधिकारीलाई परिपालनाको अवस्था, विषयको गाम्भीर्यता र सूचक संस्थाको प्रकृतिअनुसार रु. १० लाख देखि रु. ५ करोड सम्मको जरिवाना वा पदबाट हटाउने वा दुवै कारवाही गर्न सक्नेछ ।</p>

**नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८०
मा संशोधन/परिमार्जन/थप**

१२.	अनुसूची १७.१ (ग) मा संशोधन गर्ने ।	(११) दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सेयर धारण गर्ने सेयरधनीको व्यक्तिगत विवरण (नाम, थर, पति/पत्नि, बाबु, बाजेको नाम, स्थायी ठेगाना, हालको ठेगाना, टेलिफोन नं., मोवाइल नं., इमेल ठेगाना)	(११) पन्ध्र प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सेयर धारण गर्ने सेयरधनीको व्यक्तिगत विवरण (नाम, थर, पति/पत्नि, बाबु, बाजेको नाम, स्थायी ठेगाना, हालको ठेगाना, टेलिफोन नं., मोवाइल नं., इमेल ठेगाना)
१३.	अनुसूची १७.१ (ग) मा संशोधन गर्ने ।	(१३) कम्पनीको दश प्रतिशत वा सोभन्दा बढी सेयर स्वामित्व धारण गर्ने कानुनी व्यक्ति (कम्पनी, संस्था) को हकमा सो कानुनी व्यक्तिको दश प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सेयर धारण गर्ने सेयरधनीको व्यक्तिगत विवरण (नाम, थर, पति/पत्नी, बाबु, बाजेको नाम, स्थायी ठेगाना, हालको ठेगाना, टेलिफोन नं., मोवाइल नं., इमेल ठेगाना)	(१३) कम्पनीको पन्ध्र प्रतिशत वा सोभन्दा बढी सेयर स्वामित्व धारण गर्ने कानुनी व्यक्ति (कम्पनी, संस्था) को हकमा सो कानुनी व्यक्तिको पन्ध्र प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सेयर धारण गर्ने सेयरधनीको व्यक्तिगत विवरण (नाम, थर, पति/पत्नि, बाबु, बाजेको नाम, स्थायी ठेगाना, हालको ठेगाना, टेलिफोन नं., मोवाइल नं., इमेल ठेगाना)